

kan upplever, både med hänsyn till hennes egna reaktioner och med hänsyn till själva sjukvårdandets psykologi. Även på andra punkter måste

boken omarbetas och kompletteras om den skall kunna rekommenderas till undervisningen på våra sjuksköterskeskolor.

Dansk socialforskning

Det danska socialforskningsinstitutet, som inrättades på hösten 1958, har nu framlagt en första verksamhetsberättelse. Man har där tänkt sig framförallt upptaga sådana forskningsuppgifter som beräknas vara av betydelse för utarbetande av sociallagar, för social administration, arbetsmarknad och liknande. Långt flera förslag till undersökningar och forskningsuppgifter har framlagts än vad institutet kunnat bemästra. En del av arbetet har ägnats åt matematisk och annan analys av föreliggande material men den mesta tiden har använts för marknadsundersökningar med intervjuer, samtal och förhandlingar med organisationer, arbetsledare, myndigheter m. fl.

En undersökning har inletts beträffande de fysiskt invalidiserade i Danmark för att registrera deras antal, fördelning på diagnosgrupper, kön, ålder, utbildning, inkomst- och arbetsförhållanden, bostäder m. m. bland annat med tanke på möjligheter till ytterligare rehabiliteringsarbete. Man planerar först att göra en provundersökning på ett statistiskt urval av husgrupper i hela landet där alla invånare kommer att intervjuas så att man på det sättet skall få en uppfattning om frekvensen av de fysiskt handikappade. För att infånga jämväl sådana som på egen hand rehabiliterat sig har man inte kunnat gå via sjukassor, invalidpensioner etc. utan nödgats använda en allmän intervjumetodik. Provundersökningar har börjat i mars 1960 och omfattar cirka 600 husområden fördelade på Köpenhamn, Odense samt kommuner i Praestø, Vejle och Skanderborg. Femton specialtränade damer används i intervjuarbetet.

Undersökning av familjernas sociala försäkringsförhållanden och -problem.

Den ovan anförda undersökningen ger genom sina omfattande intervjuer möjligheter att kartlägga även andra sociala förhållanden i ett statistiskt representativt befolkningssurval. Man ansåg att detta borde utnyttjas för något vidare frågeställningars besvarande och utvalde då familjernas sociala försäkringar och försäkringsproblem. Man vill här utreda i vad mån famil-

jerna är försäkrade ekonomiskt med hänsyn till ålderdom, sjukdom, olycksfall, arbetslöshet eller andra förändringar i familjesituationen. Man vill också utreda vederbörandes kännedom om de olika försäkringsmöjligheter som finns tillgängliga. På grund av arbetets omfattning utvaldes endast en tredjedel av handikappundersökningens intervjuobjekt alltså ungefär 200 husområden.

Undersökning av långvarigt socialvårdsunderstödda

Ett stort material finns här samlat från flera tidigare undersökningar och bearbetas för närvarande inom institutet.

Långvarigt arbetslösas problem

Man planerar undersöka ett representativt urval av arbetslösa dels sådana som varit arbetslösa under sommarens högsäsong och som en längre tid dessutom varit arbetslösa under året. I första omgången skall undersökningen omfatta en frågeintervju på arbetsförmedlingen och en andra omgång mera djupgående undersökning av diagnos och bedömning av arbetsförmågan. För att värdera de olika momenten tänker man undersöka en "social tvilling", således för varje undersökt arbetslös väljer man en person som icke är arbetslös men som för övrigt i en serie avseenden överensstämmer med denne.

Inom den förebyggande barnavården och ungdomsvården har man planerat undersökningar bl. a. i form av efterundersökning av skyddshemselevernas senare öden och i framtiden planerar man dels en undersökning av fosterhems-klientelet, dels en efterundersökning av pojkarna från Köpenhamns kommuns helgdagsskolor. Man har också uppmärksamheten riktad på problemet att finna jämförbara kontrollgrupper för dessa ungdomsfrågor.

Arbetstidsförkortningens resultat

Från 1958 genomfördes i Danmark såväl som i Sverige en förkortning av veckoarbetstiden med tre timmar antingen på en gång eller successivt under en treårsperiod. Man vill nu göra en undersökning av de svårigheter som denna arbetstidsförkortning medfört och dess effekt på pro-

duktion och produktivitet och produktionsfrämjande åtgärder för övrigt, investeringsplaner, tempot och dess inverkan på arbetarna med hänsynstagande såväl till timavlönade som ackordsavlönade arbetare. Vidare skall hänsyn tas till övertidsarbete, frånvaroprocent och längd av pauser samt trivselproblemen på arbetsplatsen. Liknande utredning av arbetstidsnedsättningens resultat pågår i Sverige och Norge och den danska utredningen avses ta nära kontakt med dessa grannländers arbete.

Skiftesarbete

Skiftesarbetets medicinska och sociala konsekvenser likaväl som dess inverkan på produktionen i en period av tilltagande automatisering skall också utredas särskilt med en intervju av 600 personer där man skall pröva förekomsten av psykosomatiska sjukdomar såsom sömnrubbing, mag-tarmsjukdomar och nervösa rubbningar samt den familjära och sociala situationen med hjälp av dels undersökning av vederbörande dels av ett frågeformulär.

En samnordisk ungdomsutredning

med särskild tanke på ungdomens alkoholvanor och med bl. a. intervjuer av ungdomsledare och deltagare i ungdomsläger etc. pågår.

Undersökning om de äldres situation

har också planerats med inriktning på äldre personers inkomst och konsumtion, problemen kring återgången från aktivt arbete, äldre personers kontakt med familj och samhälle, deras bostadsförhållanden och bostadsbehov samt deras hälsotillstånd.

Ytterligare planerade undersökningar rör kommunernas sociala struktur, undersökning av rehabiliteringsbehovet för de vanföra, vidare efterundersökning för familjerådgivningen vid mödrhjälpcentralen i Köpenhamn, genomgång av ersättningsrätten vid person- och föremålsskador samt vidare en nära kontakt såväl med de danska medicinska samfundet som med olika internationella forskningsorganisationer med likartad inriktning.

Detta mycket digra program för den sociala forskningen i Danmark tar ambitiöst upp väsentliga punkter och bör i sinom tid kunna ge fast mark för en rad sociala problemställningar där vi för närvarande rör oss med antaganden och hypoteser.

Nils Brage Nordlander.

Epokgörande undersökning på yrkesmedicinens område

I ett utlåtande om Silicosis and other Pneumoconioses in Sweden skriver professor Sven Forssman bl. a.:

"Det här redovisade materialet omfattar praktiskt taget alla under 1931—1936 inträffade silicosfall i Sverige och omfattar så fullständigt som det är praktiskt möjligt ett helt lands erfarenheter beträffande stendamlunga med avseende på uppkomst, kliniskt förlopp, yrkesförekomst osv. För alla som kommer i kontakt med silicosfall, antingen beträffande diagnos och behandling, medicinskt och tekniskt förebyggande eller försäkringsbedömning torde denna framställning, som dessutom kompletterats med en kortare översikt över andra dammlungsjukdomar än silicos, vara av ett utomordentligt värde."

AHLMARK · BRUCE · NYSTRÖM

SILICOSIS

AND OTHER PNEUMOCONIOSES IN SWEDEN

400 sidor. 30 planscher med röntgenbilder.
Inb.: 48:—



SCANDINAVIAN UNIVERSITY BOOKS

SVENSKA BOKFÖRLAGET